โครงการวิชาการรับใช้สังคม: นวัตกรรมการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพรรณไม้ในพื้นที่ป่าดั้งเดิม อุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

การขยายพื้นที่เมือง พื้นที่เกษตร และพื้นที่อุตสาหกรรมต่างๆ ส่งผลให้พื้นที่ป่าในประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็วในทุกภูมิภาค อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณไม้ที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง พรรณไม้หลายชนิดเริ่มสูญหายไปจากหลายพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่กระทบต่อระบบนิเวศเท่านั้น แต่ยังทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบดั้งเดิมลดลงไปด้วย

อุทยานพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการอนุรักษ์และส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติ ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมุ่งเน้นแนวทางการดำเนินงานใน 3 กรอบ 8 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมปกปักทรัพยากรเป็นกิจกรรมแรกที่ได้ดำเนินการในกรอบการเรียนรู้ทรัพยากร โดยอุทยานพฤกษศาสตร์ได้กำหนดพื้นที่ขนาด 79,456 ตารางเมตร (49.66 ไร่) ภายในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นพื้นที่ป่าดั้งเดิม ซึ่งพื้นที่นี้มีลักษณะเป็นพรุที่มีน้ำท่วมขังในฤดูฝนและแห้งในฤดูแล้ง ทำให้มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง มีพืชพันธุ์หลายชนิด เช่น ยางนา ไม้ชุมแสง พุดน้ำ และมะเมื่อย ขึ้นอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การถางทำลายพืชเพื่อใช้ประโยชน์ทั้งด้านสมุนไพรและอาหาร ได้ส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของพื้นที่ และลดทอนความสามารถของพื้นที่ในการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ

เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ป่าดั้งเดิมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่ยั่งยืน อุทยานพฤกษศาสตร์จึงได้ร่วมมือกับศูนย์บริการวิชาการ และสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่ป่าดั้งเดิมของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า กิจกรรมเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของระบบนิเวศดั้งเดิม ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

1. กิจกรรมการสำรวจ รวบรวม และจัดทำข้อมูลพรรณไม้ในพื้นที่ปกปักฯ

2. กิจกรรมการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับบันทึกพิกัดตำแหน่งและข้อมูลรายละเอียดพรรณไม้ โดยพัฒนาเว็บไซต์ต้นแบบสำหรับการเก็บข้อมูลพรรณไม้ และการสร้างเส้นทางสำรวจอัตโนมัติ โดยครอบคลุมการสำรวจพรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้อีกด้วย

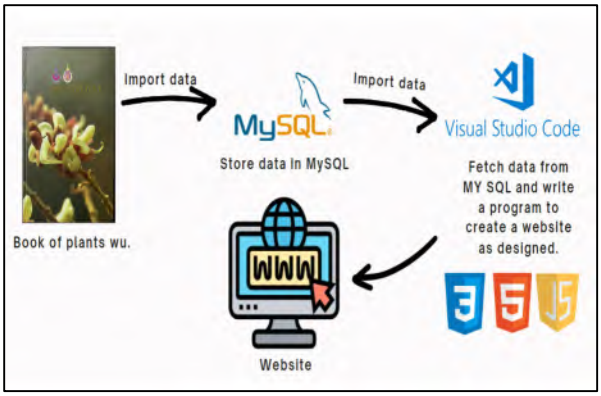

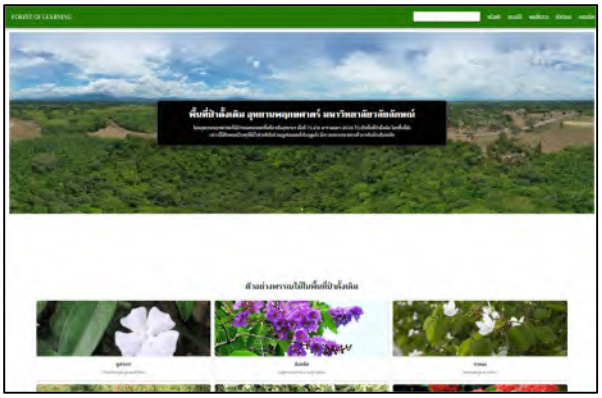

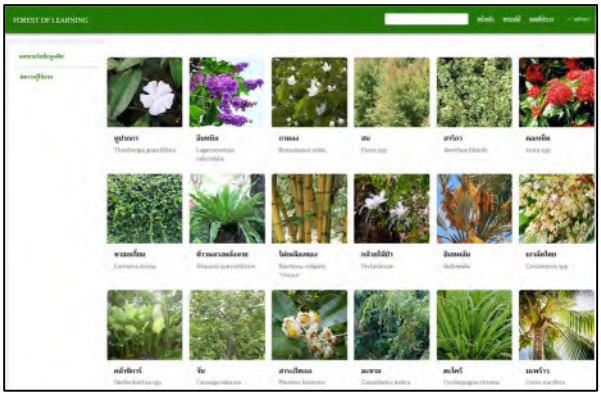

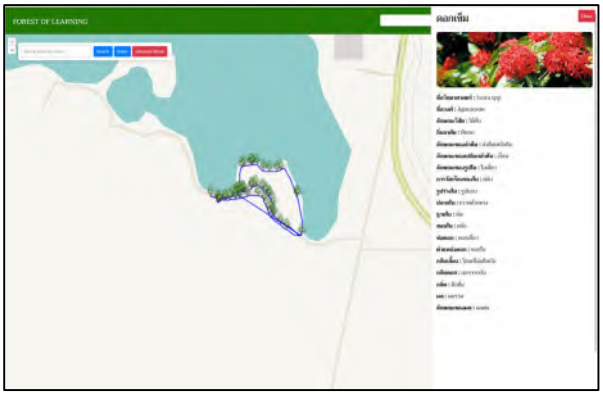

3. กิจกรรมการพัฒนาเส้นทางเรียนรู้ในพื้นที่ป่าดั้งเดิม อุทยานพฤษศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยคัดเลือกเส้นทางสำรวจที่ดำเนินการในกิจกรรมที่ 1 เพื่อใช้เป็นเส้นทางการเรียนรู้ในพื้นที่ป่าดั้งเดิม จากนั้นจึงคัดเลือกต้นไม้เพื่อเป็นตัวแทนพรรณไม้สำคัญ โดยเลือกต้นที่เติบโตใกล้เคียงเส้นทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ และแนวกั้นขอบเขตเส้นทางการเรียนรู้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในพื้นที่ป่าดั้งเดิม